

5980
224

Mr J. A. J. Bottier

R/V.

rens.

21 November 1934.

Geachte Heer Rottier,

Neem niet kwalijk dat ik U niet eerder antwoordde: ik ben op reis geweest in Spanje.

Nu haast ik mij U van dienst te zijn. De schilder: Hendrik De Coene, die geboren werd te Nederbrakel, in Oost-Vlaanderen, ten jare 1798, en gestorven is in 1866, is feitelijk tweede rang schilder. Hij staat tusschen de Romantische en de Realistische school.

Wij bezitten van hem niet, zooals Paul de Mont zegt, "Het vertrek van de loteling", maar wel "De Kantwerkster", en het "Portret van den schilder". Deze beide werken zijn niet te waardeij geacht om ten toon te worden gesteld. Zij zijn buiten het Museum ondergebracht: het eerste is in het Rekenhof en het ander in het Paleis van Justicie. Het Rijksmuseum, van Amsterdam, bezit ook een werk van hem, een "Marktdag".

Hierbij de brief van uw neef terug.

Met de meeste achting.

an den heer J.A.J. Rottier,
4, Marillostraat,
Brussel

J. A. J. ROTTIER

Mercredi — Samedi
10 1/2 — 4 HEURES

TÉLÉPHONE 361.17

BRUXELLES, LE

16 October

1924

RUE JUSTE LIPSE, 54

J. A. J. ROTTIER
4, Rue Murillo, 4
BRUXELLES (Cinquantenaire)

Hoog geachte heer Van Duynvelde!

Mag ik Uld. beleeft uw oordeel eens vragen.
Wat Uld. denkt over de Schulday "het vertrek
van den Loketling" door De Coene.

Deze Schulday bevest thans in den Haag maar
de vraag rijst nog altijd wie is de Schopper
van de Schulday "Het vertrek van de Loketling"
De Groux of wel De Coene.

In welk museum of welke zaal hangt
deze Schulday ter bezichtiging.

Mit oude kennis te Gent, ~~aan de hand van~~

~~van de hand van de heer Van Duynvelde~~
Kan ik zoo vrij Uld. dit te vragen.

Ik voeg hierby eenige enlichtingen welke
mij reeds in den Haag gegeven heeft
en die ik gaarne na uwge zou terug ont-
vangen.

Met dankbetuiging van uw gedane
moede en met alle hoogachtung,

J. A. J. Rottier

A. R.

's-Gravenhage, 29 Sept. 1934.

Beste Oom Jan,

Eindelijk kom ik Uwe diverse berichtgevingen beantwoorden. Ik heb 't erg druk gehad en nog druk, en ben bovendien voor 'n kleine week voor zaken naar het buitenland geweest.

Ik heb echter ondertusschen niet stil gezeten met de zaak waar hier wel niet alles, maar toch veel om draait, n.l. met de De Coene. Tezamen met de van Biesbroecks heb ik ze aan 't oordeel van 'n kunstkenner onderworpen, die tot m'n verbazing geen bijzondere teekenen van interesse toonde. Wel raadde hij me aanstonds aan ze alle drie eerst te laten verfrisschen; d.w.z. schoonmaken, vernissen, etc. Ik ermee naar 'n bekend kunsthandelaar hier ter stede, Sala. De verfrissing blijkt werkelijk hard nodig en komt de schilderijen ten goede; doch is voornamelijk noodzakelijk om er 'n behoorlijke koopkracht te doen van uit gaan of anders gezegd om ze makkelijker aan den man te krijgen. De kosten heb ik voorloopig voor mijn rekening genomen.

Midderwijl heb ik in diverse boeken gesnuffeld en ziehier het resultaat; eenigszins teleurstellend.:
LEMONNIER, Cam. "L'école belge de Peinture 1830 - 1905 "
Uitgegeven door: Librairie Nationale d'Art et d'Histoire. Bruxelles 1906.

blz: 21:

" Un jeune peintre, H. de Coene, de son côté traitant des sujets
" populaires et se faisant chapitrer pour l'abus du détail réaliste.

blz: 54:

" Eugène de Block, à l'exemple de Madou, de De Coene et de tant
" d'autres, s'était aussi rangé du côté des rieurs.
" Chacun se choisissait un type auquel il demeurerait fidèle, il se
" spécialiste d'abord par de scènes de braconniers et de garde-cham-
" pêtres d'une couleur grasse aux tonalités brûlées.
" Mais un jour il se lasse de rire, quitte ses bamboches et se
" fait l'observateur attendri du peuple. Il lui vient alors des
" analogies avec De Groux et le hollandais Israëls, mais dans un
" sens humanitariste.

Een ander schrijver, Pol de Mont geeft er 't volgen-
de over: en alleen terloops als opmerking:

POL. DE MONT. " De schilderkunst in België van 1830 tot 1921 "
Uitgegeven door Nyhoff, Den Haag 1921.

In noot op blz: 92:

" In den nu ver achter ons liggenden tijd, toen de Groux als baane
" breker van het realisme optrad, hield de kunsteritiek er zonder-
" linge denkbeelden op na over het z.g. "genre".

"Zeer leerrijk wat Alvin, L, in 1836 schreef over den nu vergeten
" toen veelbelovenden De Coene. (Ik vermoed dat hier bedoeld wordt
diens boek: Compte-rendu du Salon d'Exposition de Bruxelles - 1836.)
"Ik kan niet nalaten het hier aan te halen: "Nous éprouvons une
"véritable peine à voir la route que Mr. de Coene a prise depuis
"quelque temps. Il paraît s'être exclusivement voué au culte de
"l'ignoble. Nous en sommes d'autant plus pénétré que cet artiste
"avait débuté avec éclat, que nous le croyons capable de bien
"faire, et que nous rappelons de fort bons ouvrages, dûs à son
"pinceau.

Uit alles blijkt me dat De Coene wel tot 'n goede cate-
gorie van schilders behoorde, doch niet "tot de grooten van dien
tijd.", zooals b.v. 'n De Groux.

Ik noem speciaal De Groux, omdat juist bij de bespre-
king van dezen kunstenaar door Pol de Mont in z'n genoemd boek het
schilderstuk "Het vertrek van den loteling" ter sprake komt.

Blz: 91:

" De eerste en tevens de voortreffelijkste vertegenwoordiger van
" de derde en laatste strooming in de Vlaamsche Figuurschildering
" van de negentiende eeuw is Charles de Groux (1825 - 1870) Ofschoon
" onder Navez' leiding opgegroeid, veropenbaarde hij zich, zijn
" heele loopbaan door, als een realistisch romantieker, zich wat de
" onderwerpen betreft, niet wezenlijk onderscheidend van den reeds
" hooger herdachten Eugene de Block. ....
" Treffend is 't, de keuze van zijn onderwerpen te vergelijken met
" die van Conscience. Hij vertelt van "Het vertrek van den Loteling"
" (Brusselsch Museum), van zijn "Terugkeer", terwijl zelfs verschei-
" denen andere schilderijtjes ons onwillekeurig doen denken aan
" Wat een moeder lijden kan" en andere dergelijke verhaaltjes van den
" Vlaamschen volksschrijver; o.a. " Het zieke kind" en ook het zeer
" mooie "Het Benedicite" (Brussels Museum.)

Hiernaar oordeelend zou dus De Coene evenals De Groux
'n schilderstuk "Het vertrek van den loteling" gemaakt hebben.
De Groux zou dan als dé auteur aanzien worden, evenals b.v. Rembrandt
voor "De Nachtwacht." en geen ander.

Dit sluit niet uit dat "Het vertrek van den loteling" van
De Coene wel degelijk tot zijn chef d'oeuvre kan behooren. Ik zie
het danook als 'n stuk van waarde, typeerdend voor dien tijd.